การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ปฏิญญา บุญผ่อง[1*] ธนีนาฏ ณ สุนทร[2] และ สุจิตรา โอสถอภิรักษ์[3]
[1] นักศึกษาปริญญาโท, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
[2,3]อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

THE COMPETENCIES STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHONBURI RAYONG

Patinya Boonpong[1*] Thaneenart Na-Soontorn[2] and Suchitra Osodhapiruk[3]
[1]Master of Education, Educational Administration and Leadership, Saint John's University
[2,3] Lecturer of Saint John's University
[*]Corresponding author e-mail: patinya1boonpong@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 6 ธันวาคม 2565
วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 24 มีนาคม 2566
วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 8 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาครั้งนี้เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทั้งหมด 351 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่าระหว่าง .80-1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของครอนบาคมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.35, SD=.57) โดยมีด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.38, SD=.55) และด้านการบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสุดคือ ($\overline{X}$ =4.29, SD=.59) 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกับครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.70 มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was 1) to study the competencies of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong, and 2) to compare the_competencies of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. The sample group comprised 351 teachers under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong people. The research tool was a survey questionnaire about the competencies of school administrators. The data analysis statistics were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test.

The results found that 1) the competencies of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong, were at a high level ($\overline{X}$ =4.35, SD=.57), with the achievement motivation at the highest mean ($\overline{X}$ =4.38, SD=.55) and the lowest mean was service mind ($\overline{X}$ = 4.29, SD=.59). 2) The result of the comparison of teachers' opinions about the competencies of school administrators under the Secondary Educational Service Area office Chonburi Rayong found that teachers with a bachelor's degree had no different opinions from teachers with a post-graduate degree but teachers with less than 10 years of experience and teachers with more than 10 years of experience were different with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Competencies, School Administrators, The Secondary Educational Service Area

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา และกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น จากผลของการยกระดับสุขภาวะการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติสะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะ ด้านการอ่าน หรือการศึกษาหาความรู้ลดลงและมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, น.11) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความรู้ ความสามารถ และทักษะหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องมีเพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ประกอบด้วยการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสาร และการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการมีวิสัยทัศน์ (ภาสกร หมื่นสา, 2561, น. 8-9) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะ

ผู้นำองค์กรเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ทุกฝ่ายต้องการให้เกิดขึ้น ดังนั้นการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารมีความจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนางานด้านบุคลากรและการดำเนินงานขับเคลื่อนของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาและการเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศมีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทยและมีครอบครัวที่มั่นคง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น กำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2564, น. 3-22) และรายงานการสังเคราะห์การประเมินตนเองและการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและโอกาส ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนา คือ ระบบบริหารและจัดการคุณภาพของสถานศึกษาและผลการติดตามและประเมินผลการบริหาร และการจัดการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในมาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการองค์การสู่ความเป็นเลิศ มีผลการประเมินในตัวบ่งชี้การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับพอใช้ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างแท้จริง การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนากระบวนการการบริหารจัดการสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ได้ตรงตามความต้องการมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพ ในการทำงานและใช้ทรัพยากรทางด้านการบริหารอย่างคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ใน 8 ด้าน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์

สมมติฐานของงานวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,964 คน

2. กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 351 คน จากกลุ่มประชากรโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p.608) จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548) ใน 8 ด้าน คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์

4. กำหนดขอบเขตของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา พฤษภาคม 2565 - มีนาคม 2566 ปีการศึกษา 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,964 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ใน 8 ด้าน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง .80-1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของครอนบาคมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .986

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 351 ฉบับ โดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการวิเคราะห์ แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปแปลผล ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยข้อมูลสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=351)

สถานภาพ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	254	72.36
1.2 สูงกว่าปริญญาตรี	97	27.64
2. ประสบการณ์		
2.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี	199	56.70
2.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	152	43.30
รวม	351	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.36 และมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.70

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\overline{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.38	.55	มาก
2. ด้านการบริการที่ดี	4.29	.59	มาก
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.37	.54	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.36	.56	มาก
5. ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.34	.56	มาก
6. ด้านการสื่อสารและการจูงใจ	4.30	.63	มาก
7. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.37	.60	มาก
8. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.35	.55	มาก
รวม	**4.35**	**.57**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.35, SD=.57) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตามทัศนะของครูในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.38, SD=.55) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง (

$\overline{X}$ =4.37, SD=.54) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\overline{X}$ =4.37, *SD*=.60) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =4.36, *SD*=.56) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ =4.35, *SD*=.55) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\overline{X}$ =4.34, *SD*=.56) ด้านการสื่อสารและ การจูงใจ ($\overline{X}$ =4.30, *SD*=.63) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการบริการที่ดี ($\overline{X}$ =4.29, SD=.59)

2. ข้อมูลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ผลการเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	*n*	$\overline{X}$	*SD*	*t*	*p*
ปริญญาตรี	254	4.32	.53	-1.529	.127
สูงกว่าปริญญาตรี	97	4.42	.52		

$p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกับครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	*n*	$\overline{X}$	*SD*	*t*	*p*
ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี	199	4.28	.52	-2.644	.009*
ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	152	4.43	.53		

** $p < .05$*

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยมีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร ให้มีสมรรถนะและทักษะตรงตามสายงาน รวมถึงมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานอื่น ได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีองค์ความรู้และเสริมสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการการศึกษา โครงการการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่

มาตรฐานสากล ประกอบกับมี การนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนาสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะบุคคลของ McClelland องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ทักษะ (Skill) เป็นสิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติจนชำนาญ ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้เฉพาะด้านของบุคคล ทัศนคติค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณะของตนเอง (Self - Concept) บุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) และแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้บริหารพัฒนาตนเองโดยเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ อบรม สัมมนา อย่างต่อเนื่อง และได้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน (2563) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนีกร แสงสว่าง และ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกับครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพต่อเนื่อง ทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธาสินี คูเจริญทรัพย์ (2561) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร จุลินทร (2560) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุตฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบไปด้วย 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณกลุ่มบริหารบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป ซึ่งการจัดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนได้กำหนดภาระงานครอบคลุมทุกงานและมอบหมายงานตามความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากร โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน เน้นการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษา

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติมากเข้าไปเป็นคณะกรรมการมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผน และร่วมเสนอแนะ การบริหารของสถานศึกษา ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับทัศนะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธาสินี คูเจริญทรัพย์ (2561) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นว่าสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชนียา ราชวงษ์ และอำนวย ทองโปร่ง (2565) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 11 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะด้านการบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ครูผู้ปกครองและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อเสนอมาปรับปรุงพัฒนาการให้บริการ

2. จากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อให้คณะครูร่วมวางแผน ดำเนินงาน รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างสัมพันธภาพและวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะด้านการบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยเฉพาะด้านการบริการที่ดี

เอกสารอ้างอิง

กนกอร จุลินทร. (2560). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2553). การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เครื่องแบบ. มาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3*(5), 22-25.

ประเสริฐ กำเลิศทอง. (2560). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)

พัชนียา ราชวงษ์ และอำนวย ทองโปร่ง. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 7*(6), 48-49

ภัคจิรา ผาทอง. (2563). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.* (การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).

ภมรวรรณ แป้นทอง. (2561). *สมรรภนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้แบบดิจิทัล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี).

ภาวิณี ไชยวังเย็น. (2565). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.* (การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).

ภาสกร หมื่นสา. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).

รัชนีกร แสงสว่างและพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). การศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, *13*(2), 203-204.

สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน. (2563). *สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

_____. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564*. ชลบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สุทธาสินี คูเจริญทรัพย์. (2561). การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2**.** *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 6*(1, ม.ค. 2561), 54 – 73.

อุทัย ภักดีประยูรวงศ์. (2556) . *สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20.* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (*5th ed.). New York: Harper Collins.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970*).* Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement,* 30(3), 607-610.

Likert, R. (1961*). New Pattern of Management.* New York: McGraw–Hill.